

Det grønlandske julemærke

Af Dorte Hertling

Udsnit af
julemærket
1981.

At blive opfordret til at skrive om det grønlandske julemærke i egenskab af formand for den grønlandske julemærkekomite er næsten som at skulle berette om en nærtstående slægtning, som man føler, man altid har kendt. Historien om julemærkets tilblivelse er en historie om tilfældigheder, ideer, drømme og en stor portion held. Det er historien om mødet med de rigtige mennesker på det rigtige tidspunkt, hvor tiden netop var moden til at fremkomme med ideen, som straks vandt genklang hos såvel tegneren Jens Rosing, postinspektør Kaspersen fra Grønlands postvæsen, direktøren for Den kgl. grønlandske Handel Hans C. Christiansen (vi skriver året 1973) og journalisten Torben Lodberg, alle samlet til en reception, hvor undertegnede også var til stede og fremkom med tanken.

At skabe ting kræver penge, og næste skridt på vejen gik rundt om Bikuben, som velvilligt stillede et rentefrit lån på 50.000 kr. til rådighed for projektet, som Jens Rosing uden tøven gik i gang med. Gutenberghus blev involveret, og et forsigtigt skøn blev taget over, hvor mange

ark grønlandske julemærker der mon kunne sælges. Vi blev enige om, at 30.000 ark måtte række. Historien viste noget andet. Det blev til to gange 30.000 ark, før de fleste kunder var forsynet, og jeg siger med vilje de fleste, for mange gik forgæves de 60.000 ark til trods. Ca. 563.000 kr. var resultatet af årets salg, en forrygende start. Der blev uddelt penge til Knud Rasmussens Højskole, til samtlige Grønlænderhuse i Danmark, til Blå Kors i Godthåb, til de grønlandske foreninger og flere andre. Sidst, men ikke mindst blev gælden til Bikuben betalt tilbage, og jeg trak vejret lettere. Først på dette sene tidspunkt begyndte arbejdet med at få dannet en komite at forme sig. Indtil da havde det kun været selve fremstillingsprocessen og salget og det eventuelle overskud, der havde spøgt. Nu blev der dannet en komite med medlemmer, som repræsenterede de grønlandske foreninger i Danmark, samt landsrådsformand Lars Chemnitz og forstander Poul Madsen fra Grønlænderhjemmet i Hellerup. Vi var begejstrede for det nye arbejde, og allerede tidligt foråret 1975 udskrev vi

Det 8. grønlandske julemærke tegnet af Julemærkekomiteens mangeårige kunstneriske konsulent Erik Ubby.

en konkurrence, der bragte lige ved 100 forslag til veje, ud af hvilke vi valgte

Lauritz Jessens dejlige billede af de to børn, der går med lygten fra hus til hus

Knud Rasmussens Højskole i Sisimiut, Holsteinsborg, tegnet af Jørgen Weirsoe.

og synger julen ind. Også dette mærke blev udsolgt, og oplaget var denne gang sat i vejret, en ting som er sket år efter år, som kendskabet til Grønlands eget julemærke har bredt sig, ikke blot i Grønland og Danmark, men i Skandinavien og langt ud over Europa. Oplaget er nu oppe på 250.000 ark, eller sagt på en anden måde 7,5 millioner stykker. Vi har haft held med at finde kunstnere, der har kunnet leve op til vore intentioner, vi har været forkælet af en meget fin pressedækning, og vi har sidst, men ikke mindst ved alle de mange gode penges hjælp kunnet involvere os i det ene mere spændende projekt end det andet.

Vores første store mærkesag var Knud Rasmussens Højskole i Holsteinsborg, der gennem en årrække fik 150.000 kr. ved hver uddeling, indtil vi for et par år siden som kronen på værket skænkede højskolen en million kroner til færdiggørelsen af dens udvidelse. Arbejderhøjskolen har ligeledes fået store beløb. Kirkerne i Napassok og Sukkertoppen er blevet betænkt med penge til

udsmykninger, og bispekåben til Grønlands vicebiskop blev betænkt med et smukt beløb på 40.000 kr. Genoptrykningen af den elskede sangbog Erinarssutit var det os en stor glæde at få lov til at betale, ligesom vi var medvirkende til, at udgivelsen af bogen om Grønlands fauna blev til virkelighed. Vi har hjulpet lokalmuseerne kysten rundt, fra Thule i nord til Angmagssalik i øst. Der er blevet givet støtte til det nye familiecenter Allu i Lichtenau med to gange 75.000 kr., ligesom nødherberget i Godthåb har fået større beløb.

Efterhånden som pengene blev flere, voksede også ideerne, og en af dem, indkøb af grønlandsk kunst, har vi haft særlig glæde af. Julemærkekomiteen har i forstander Poul Madsen en initiativrig og kyndig kunstkender, der med en utrolig sporsans opstøver værdifulde grønlandske kunstgenstande, der står i fare for enten at blive solgt privat eller forsvinde ud af landet. Mange af disse klenodier er ved julemærkepengenes hjælp blevet reddet og overgivet til grønlandske institutioner, biblioteker og

Julemærkeprisen 1981 blev givet til pastor emeritus Hendrik Abelsen, Kungmiut, for hans store sociale og kulturelle arbejde for det grønlandske samfund. På billedet prismodtageren med Dorte Hertling og Jonathan Motzfeldt. Nordisk Pressefoto.

andre steder, hvor mennesker færdes. Denne kunstglæde har også givet sig udslag i, at julemærkekomiteen for ganske nylig har doneret 50.000 kr. til et meget spændende projekt: En gobelin vævet af grønlandsk uld, tegnet af Hans Lyng og beregnet til ophængning i byrådssalen i Nuuk/Godthåbs nye rådhus. Dette projekt venter vi os meget af. Gobelinvævning er ikke brugt i Grønland, og det er første gang, at en uddannet grønlandsk væverske i samarbejde med en dansk gobelinvæverske skal forsøge sig i den svære kunst.

Lad mig slutte denne opremsning, som kunne blive meget længere, med at fortælle en smule om julemærkekomiteens flagskib, Det grønlandske Julemærkekollegium beliggende i Nuuk/Godthåb, bygget til Grønlands ungdom, ungdom som vil uddanne sig inden for alle grene af det grønlandske samfund. Kollegiet, som forventes at ville koste 10 millioner kroner, har allerede haft sit festlige rejsegilde, og byggeriet skrider

hurtigt og planmæssigt frem ikke mindst takket være et forbilledligt samarbejde med Tage Nielsens tegnestue i København og i Grønland samt julemærkekomiteens byggeudvalg, der i Godthåb gør et stort arbejde for at få tingene til at glide.

Som det kan ses af denne lille beretning, er julemærkekomiteen, som foruden undertegnede og forstander Poul Madsen består af Oluf Høegh, Margareta Hermann samt Dorte Korneliussen, i fuld aktivitet, og arbejdet udvider sig bestandigt med nye udfordringer. Den største af dem alle er og må være hvert år at vælge den kunstner, der skal tegne det lille mærke, som er grundlaget for det hele, og tegne det på en måde, så Grønland og vi, der holder af landet, kan være stolte af at sende mærket ud i den vide verden ikke blot som et indsamlingsobjekt – skønt det selvfølgelig er vigtigt – men også som en julehilsen fra det land, som stadig i mange børns øjne står som julemandens eget land.